

PROTI KOMUNISTICKEJ MOCI. OPOZIČNÉ AKTIVITY NA SLOVENSKU PRED ROKOM 1989

VEDECKÁ KONFERENCIA

Organizátor: Ústav pamäti národa
Miesto: Bratislava
Termín: 25. marec 2025 – Deň zápasu za ľudské práva

Rozličné podoby vzdorovania komunistickej moci na Slovensku sú dôležitou súčasťou našej demokratickej pamäti. Výskumu výrazných osobností aj tichých organizátorov, ich motivácií, aktivít aj rôznych foriem represíí, a postupne už aj výskumu mnohorakých spôsobov rozprávania o nich sa venujú historici aj odborníci z príbuzných disciplín. Vo verejnom povedomí sa téma opozície proti komunistickej moci udržiava vďaka úsiliu pedagógov aj záujmu médií a jej význam umocňuje aj slovenská legislatíva. Protikomunistický odboj ako najradikálnejší akt vzdoru ocenili poslanci Národnej rady Slovenskej republiky prijatím zákona č. 219/2006 Z. z. zo dňa 16. marca 2006, ktorým jeho účastníkom uznali zásluhy za obnovenie slobody a demokracie ako pokračovateľom národného boja za oslobodenie.

Vzdor proti komunistickej vláde sa prejavoval v rôznorodých formách, jeho aktéri využívali rozličné metódy pôsobenia a líšili sa tiež v cieľoch aj v ideových východiskách. K ťažiskovým témam plánovanej vedeckej konferencie preto bude patriť analýza ich motivácií pri zapájaní sa do rezistencie proti komunizmu. Pozornosť zameria aj na rôznorodosť prejavov aktivít na individuálnej aj skupinovej báze, spontánnych aj organizovaných, utajovaných aj manifestovaných, nenásilných aj radikálnych. Predpokladáme, že verejnosti predstaví doteraz menej známych jednotlivcov a protirežimovo zamerané hnutia, skupiny alebo organizácie. Očakávané príspevky sa primárne zamerajú na situáciu na Slovensku, so širším zasadením do kontinuit z čias druhej svetovej vojny a geopolitického kontextu studenej vojny.

Uvítame najmä príspevky so vzťahom k nasledovným témam:

- Podoby a tradície individuálneho a skupinového vzdoru proti nedemokratickým režimom,
- Politiky komunistického režimu voči reálnym a potenciálnym aktérom, represia a prevencia,
- Opozičné aktivity na Slovensku v kontexte „sovietskeho bloku“,
- Vzdor proti komunistickej moci ako súčasť verejnej pamäti: bojovníci, obeť, solitéri, hrdinovia...,
- Hrdinstvo ako nepohodlná téma? Protikomunistický odboj vo výučbe a vzdelávaní,
- Historické postavy protikomunistického odboja ako súčasť regionálnych dejín.

Prihlášky s názvom príspevku, krátkym abstraktom a stručným profesijným životopisom posielajte do **14. februára 2025** na adresu martin.gabco@upn.gov.sk. Organizátori podujatia si vyhradzuju právo výberu prednášajúcich, ktorým budeme hradiť náklady na ubytovanie počas konferencie.